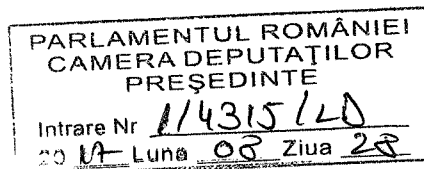

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

FLORIN GEORGESCU
Prim-viceguvernator

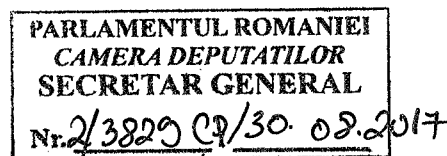

Nr. 770 /FG/ 25.08.2017

Domnului NICOLAE-LIVIU DRAGNEA
Președintele Camerei Deputaților

S.G. - pt. BP

IST ALBP
Domnule Președinte,

În scopul asigurării premiselor pentru o dezvoltare sănătoasă a gradului de intermediere financiară, în condițiile menținerii stabilității financiare și unui mediu de afaceri stabil și competitiv, prin instituirea unor condiții similare pentru toți operatorii de pe piața creditului, Parlamentul a legiferat, încă din anul 2006, accesul creditorilor non-bancari la această activitate.

În 2009, prin *Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare* (ulterior modificată și completată) a fost revizuit cadrul juridic menționat, în scopul *corelării acestuia cu reglementările apărute ulterior și al consolidării legislației speciale privind diferitele categorii de instituții financiare nebancare*.

Urmând modelul sectorial de delimitare a atribuțiilor de supraveghere prudențială între autoritățile naționale, legiuitorul a atribuit Băncii Naționale a României competențe pe linia acordării accesului la activitatea de creditare și supravegherii ori, după caz, monitorizării activității creditorilor non-bancari. De asemenea, banca centrală are obligația evidențierii statistice a unor categorii specifice de creditori.

Legea nr. 93/2009 stabilește organizarea instituțiilor financiare nebancare pe trei paliere de reglementare, pentru fiecare dintre acestea fiind stabilite cerințe specifice. Intervenția Băncii

Naționale a României prin emiterea de norme secundare și activitatea de supraveghere este realizată, potrivit legii, pe bază de risc. Prezintă în anexa nr. 1 principalele prevederi în acest sens ale cadrului de reglementare primar.

În contextul monitorizării evoluției pieței creditului, în perioada recentă se evidențiază posibilitatea acumulării de riscuri la adresa stabilității financiare provenind din direcția sectorului instituțiilor financiare nebancare legate, în principal, de îndatorarea excesivă a populației. Astfel, se impune o nouă revizuire a cadrului legislativ, în scopul adaptării acestuia la condițiile actuale ale pieței.

Față de evoluțiile menționate, în condițiile în care banca centrală nu deține drept de inițiativă legislativă, atribuțiile sale fiind circumscrise calității de supraveghetor prudențial, soluțiile identificate și implementate (sau în curs de implementare) de către Banca Națională a României se înscriu în limitele competențelor sale legale și constau în întărirea cerințelor prudențiale și a regulilor de creditare aplicabile sectorului, prin emiterea de reglementări secundare.

În acest sens se înscriu măsurile luate de Banca Națională a României în scopul extinderii și asupra segmentului instituțiilor financiare nebancare care acordă credite de consum a cerințelor impuse de cadrul normativ european sectorului bancar în domenii precum (i) creditarea responsabilă și evitarea supra-îndatorării, (ii) guvernanta produselor de retail bancar și (iii) politicile de remunerare ale creditorilor (obligatorii pentru instituțiile de credit și instituțiile financiare nebancare ce acordă credite ipotecare). Prezintă în anexa nr. 2 o descriere succintă a acestor cerințe.

Distinct, în scopul actualizării și dezvoltării instrumentarului de care dispune potrivit legii, Banca Națională a României urmează să procedeze la o consolidare a regimului prudențial prevăzut de *Regulamentul nr. 20/2009 privind instituțiile financiare nebancare*, cu modificările și completările ulterioare, astfel încât să surprindă tendințele manifestate în domeniul micro-creditării.

Propunerea privind reglementarea constă în stabilirea unor cerințe prudențiale menite să asigure premisele pentru ca instituțiile financiare nebancare cu un profil de risc crescut, reliefat de caracteristicile segmentului de clientelă către care se adresează și concretizat inclusiv în

practicarea unor rate ridicate ale dobânzilor suportate de debitori, să gestioneze riscurile asumate într-o manieră adecvată. Prezentăm în anexa nr. 3 mecanismul de funcționare a noilor cerințe prudențiale propuse.

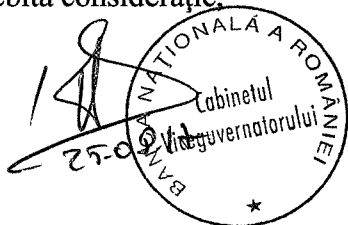
De asemenea, Banca Națională a României a supus atenției Ministerului Economiei, Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor, precum și Comisiei pentru buget, finanțe și bănci și Comisiei Juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților necesitatea amendării *Legii nr. 93/2009* pentru extinderea regimului de persoană declarantă la Centrala Riscului de Credit și asupra instituțiilor financiare nebancare înscrise doar în Registrul general, în scopul stabilirii îndatorării reale a clienților sectorului instituțiilor financiare nebancare (scrisoarea Băncii Naționale a României nr. 552/FG/20.06.2017).

Obiectivele pe termen mediu și lung urmărite de banca centrală vizează trecerea spre o legislație care să surprindă într-o măsură mai mare riscurile actuale specifice activității de creditare.

Acest deziderat presupune revizuirea cadrului legislativ aferent sectorului instituțiilor financiare nebancare și reconfigurarea structurii normative în care funcționează această categorie de creditori.

Prezentăm în anexa nr. 4 o sinteză a direcțiilor de amendare a acestei legislații, pe care le apreciem drept oportune și eficiente și ne manifestăm, domnule Președinte, întreaga disponibilitate de colaborare a Băncii Naționale a României cu alte autorități având competențe pe linia reglementării problematicei în discuție, în vederea îmbunătățirii cadrului juridic aferent sectorului instituțiilor financiare nebancare în concordanță cu evoluția pieței creditului din România.

Cu deosebită considerație,

The image shows a handwritten signature in black ink over a circular official stamp. The stamp contains the text "BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI" around the top edge and "Cabinetul Viceguvernatorului" in the center. There is also a small star at the bottom of the stamp. The date "25-06-2017" is handwritten next to the signature.

Principalele caracteristici ale cadrului de reglementare reprezentat de *Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare*, cu modificările și completările ulterioare, și *Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 20/2009 privind instituțiile financiare nebancare*, cu modificările și completările ulterioare

Conform Legii nr. 93/2009, instituțiile financiare nebancare sunt împărțite în 3 categorii distincte în funcție de tipul, volumul și specificul activităților de creditare desfășurate, în raport cu care legiuitorul a creat regimuri diferite de reglementare, înscriere și supraveghere/monitorizare/evidență pe considerente de stabilitate financiară, astfel:

- Instituțiile financiare nebancare care acordă credite de consum, credite ipotecare/imobiliare, microcredite sau desfășoară operațiuni de finanțare a tranzacțiilor comerciale, operațiuni de factoring, scontare, forfetare, leasing financiar etc. sunt înscrise în Registrul general ținut de Banca Națională a României.

Cadrul legal aplicabil instituțiilor financiare nebancare înscrise numai în Registrul general impune cerințe referitoare la forma juridică, denumirea, nivelul capitalului social, calitatea conducătorilor, determinarea provizioanelor specifice de risc de credit, creditarea responsabilă.

În cazul acestor entități, legiuitorul acordă Băncii Naționale a României numai competențe de monitorizare, exercitate de regulă pe baza informațiilor furnizate de instituțiile financiare nebancare prin raportări periodice.

- Instituțiile financiare nebancare din Registrul general care ating un volum semnificativ al activității (timp de trei trimestre consecutive au un sold al capitalurilor proprii și surselor împrumutate de minimum 50.000.000 lei și al creditelor/finanțărilor acordate de minimum 25.000.000 lei) sunt înscrise și în Registrul special, fiindu-le impuse cerințe de natură prudențială și fiind supravegheate de Banca Națională a României.

În ceea ce privește instituțiile financiare nebancare înscrise și în Registrul special, cadrul legal impune suplimentar cerințe cu privire la calitatea acționarilor semnificativi și a administratorilor, nivelul minim al fondurilor proprii, limitele maxime de expunere față de contrapartide, cadrul general privind organizarea, controlul intern, auditul intern și administrarea riscurilor semnificative, raportarea la Centrala Riscului de Credit administrată de banca centrală.

Față de aceste entități, Banca Națională a României este abilitată legal cu competențe de supraveghere prudențială, competențe exercitate atât pe baza informațiilor furnizate de aceste entități prin raportările trimestriale transmise, cât și prin inspecții la sediul instituțiilor financiare nebancare și la unitățile teritoriale ale acestora.

- Casele de amanet, casele de ajutor reciproc și instituțiile financiare nebancare care își finanțează activitățile din fonduri publice sunt înscrise în Registrul de evidență ținut de Banca Națională a României, numai în scopuri statistice și fără a impune cerințe specifice.

Banca centrală nu este îndrituită legal să monitorizeze/supravegheze activitatea acestor entități și nici să le sancționeze.

Principalele cerințe derivate din cadrul normativ european privind creditarea responsabilă, guvernanța produselor de retail bancar și politica de remunerare, aplicabile și instituțiilor financiare nebancare care acordă credite de consum

Prin *Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 5/2016 pentru modificarea și completarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 17/2012 privind unele condiții de creditare*, au fost completate/introduse cerințe¹ referitoare la bonitatea solicitantului de credit – consumator și la stabilirea de către creditorii a politicilor de remunerare, cu aplicabilitate asupra tuturor creditorilor reglementați de banca centrală, indiferent de tipul creditului pe care îl acordă.

Regulamentul nr. 17/2012 impune astfel în prezent creditorilor obligația:

- să informeze solicitanții de credit asupra posibilității majorării sumelor ce urmează a fi rambursate ca urmare a deprecierei severe a monedei naționale ori a majorării dobânzii variabile aferentă creditului;
- să acorde credit numai dacă solicitantul dovedește că dispune de venituri care să-i permită rambursarea creditului potrivit prevederilor contractuale (gradul de îndatorare se determină ca pondere a obligațiilor totale de plată decurgând din credite sau alte finanțări rambursabile în veniturile eligibile din care s-au dedus cheltuielile de subzistență și alte cheltuieli curente ale consumatorului);
- să verifice disponibilitatea veniturilor pe baza unor informații de încredere (documente care certifică veniturile declarate autorităților fiscale și/sau a documente care atestă veniturile încasate în conturi deschise la instituția creditoare);
- să stabilească, revizuiască periodic, documenteze și păstreze procedurile și categoriilor de informații care stau la baza evaluării capacității de rambursare a consumatorilor;

¹ Cea mai recentă modificare a reglementării Băncii Naționale a României a vizat preluarea cerințelor din Directiva 2014/17/UE privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010, Directiva 2008/48/CE privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului, precum și din Ghidul EBA/GL/2015/11 privind evaluarea bonității.

- să stabilească, în mod proporțional, limitat la scopul pentru care sunt necesare și într-o manieră care să permită identificarea și prevenirea apariției de denaturări ori erori informațiile ce vor fi solicitate clienților în scopul evaluării capacității de rambursare;
- să aplice cerințele privind nivelul garanțiilor, aplicarea șocurilor pentru determinarea gradului maxim de îndatorare și durata maximă a creditelor de consum;
- să stabilească și să aplice politici de remunerare pentru personalul propriu și pentru intermediarii de credit care acționează în numele lor de o manieră compatibilă cu o administrare sănătoasă a riscurilor astfel încât să se asigure că, în procesul de elaborare a produselor de credit, de acordare, intermediere a creditelor, prestare a serviciilor accesorii și de recuperare a creanțelor provenind din credite, aceștia acționează cu onestitate, corectitudine, transparență și profesionalism, ținând seama de drepturile și interesele clienților.

Prin *Instrucțiunile din 29.12.2016 privind cadrul de guvernanță a produselor de retail și a reclamațiilor în sectorul financiar-bancar*, emise de Banca Națională a României, a fost introdusă obligația aplicării dispozițiilor *Ghidului EBA/GL/2015/18*² în cazul tuturor creditorilor supravegheați/monitorizați de banca centrală, indiferent de tipul creditului pe care îl acordă.

Prevederile menționate impun creditorilor obligația:

- să stabilească aranjamente de supraveghere și guvernanță a produselor de creditare care să vizeze conceperea acestora, introducerea pe piață și monitorizarea pe întreaga perioadă de derulare a relației cu clientul, pentru a se asigura că sunt corespunzătoare pentru piața țintă;
- să dispună de personal care înțelege particularitățile, caracteristicile și riscurile produsului de creditare pe care îl concep;
- să identifice piața țintă căreia se adresează produsul și să elaboreze și promoveze produse adecvate intereselor, obiectivelor și caracteristicilor pieței țintă;

² Ghidul EBA/GL/2015/18 privind mecanismele de supraveghere și de guvernanță a produselor pentru produsele de retail bancar

- să testeze, înainte de lansare, impactul pe care îl poate avea produsul de creditare asupra consumatorilor, utilizând o gamă largă de scenarii, inclusiv scenarii de criză;
- să monitorizeze produsul pentru a se asigura că este în continuare adecvat intereselor, obiectivelor și caracteristicilor pieței țintă și să ia măsurile necesare dacă acesta nu corespunde;
- să utilizeze distribuitori pentru credite care dețin cunoștințele, expertiza și capacitatea necesare pentru a introduce în mod corect fiecare produs pe piață și pentru a oferi informații adecvate, explicând caracteristicile și riscurile produsului pentru consumatori;
- să se asigure că intermediarii de credit aplică la rândul lor mecanisme de supraveghere a produselor și de guvernanță prin care se asigură, conform rolului acestora, de faptul că produsele ajung la segmentul de piață vizat, cu toate informațiile necesare consumatorului.

Banca Națională a României intenționează să aplice *Ghidul EBA/GL/2016/06*³ pentru toți creditorii aflați în aria sa de supraveghere/monitorizare (data de intrare în vigoare a ghidului este 13 ianuarie 2018).

În acest context, creditorii vor avea obligația:

- să conceapă, să revizuiască și să implementeze politici și practici de remunerare care nu conduc la promovarea unor produse de creditare care să prejudicieze clienții;
- să formalizeze politicile și practicile de remunerare și să le pună la dispoziția autorităților de supraveghere;
- să se asigure că întreg personalul relevant are cunoștința de regulile privind remunerarea;
- să dispună de mecanisme de verificare a respectării aplicării acestora.

³ Ghidul EBA/GL/2016/06 privind politicile și practicile de remunerare privind vânzarea și furnizarea de produse și servicii bancare pe segmentul de retail

Propunerea de modificare a Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 20/2009
privind instituțiile financiare nebancare, cu modificările și completările ulterioare

Pentru a administra riscurile ce apar ca urmare a promovării de produse de creditare pe termene scurte, de valori relativ reduse, cu costuri relativ ridicate suportate de debitori, accesate cu preponderență de segmente ale populației care au deja dificultăți în gestionarea obligațiilor de plată curente, a fost propusă **inclusiunea în Registrul special a instituțiilor financiare nebancare care utilizează aceste modele de afaceri, în funcție de unele praguri de semnificație ale costurilor suportate de debitori (DAE).**

Ca urmare, acestor instituții financiare nebancare le va fi aplicabil regimul prudențial constând în: calitatea adecvată a acționarilor semnificativi și a administratorilor, nivelul minim al fondurilor proprii, limitarea expunerilor față de contrapartide, dispunerea de un cadru general privind organizarea, controlul intern, auditul intern și administrarea riscurilor semnificative, raportarea la Centrala Riscului de Credit administrată de banca centrală și vor intra în aria de supraveghere prudențială exercitată de Banca Națională a României.

Mai mult decât atât, a fost propusă impunerea unui **necesar suplimentar de fonduri proprii** pentru instituțiile financiare nebancare ce acordă credite ale căror costuri depășesc anumite nivele de semnificație, printr-un mecanism ce asigură aplicarea unor ponderi semnificativ ridicate de risc de credit la determinarea expunerilor nete ce stau la baza calculării necesarului de fonduri proprii.

Distinct, având în vedere modelul activității anumitor instituții financiare nebancare care presupune un volum semnificativ de credite acordate pe perioade scurte de timp, a fost propusă introducerea unor **criterii de înscriere în Registrul special pe baza volumului creditelor nou acordate.**

Includerea acestor instituții financiare nebancare în Registrul special atrage aplicarea regimului prudențial precizat anterior.

Sinteză a principalelor direcții propuse de Banca Națională a României pentru amendarea cadrului legislativ aferent sectorului instituțiilor financiare nebancare

Unificarea regimului de reglementare aplicabil instituțiilor financiare nebancare care desfășoară activitate de creditare de tip general, prin aplicarea unui regim mai strict

Propunerea vizează renunțarea la tratamentul diferențiat de înscriere în cele două registre administrate de Banca Națională a României (general și special) și înregistrarea instituțiilor financiare nebancare într-un singur registru și impunerea condițiilor aplicabile în prezent entităților din Registrul special.

Această măsură va conduce la întărirea cadrului de reglementare pe mai multe paliere:

- accesul la activitate: cerințe speciale referitoare la adecvarea calității acționariatului și a administratorilor, precum și la guvernanta afacerii – organizare și control intern;
- cerințe operaționale prudențiale: adecvarea capitalurilor proprii, limitarea expunerilor, administrarea riscurilor semnificative;
- formarea unei baze de date cu informații cât mai complete privind îndatorarea debitorilor: obligația tuturor instituțiilor financiare nebancare de a raporta la Centrala Riscului de Credit administrată de banca centrală;
- extinderea competențelor Băncii Naționale a României de supraveghetor prudențial în relație cu toate instituțiile financiare nebancare cu activitate de creditare generală.

Înăsprirea unor cerințe existente:

- apropierea într-o mai mare măsură de modelul aplicabil în prezent categoriilor de entități reglementate la nivel european (instituții de credit, instituții de plată, instituții emitente de monedă electronică) în ceea ce privește reputația și calificarea acționariatului și persoanelor care asigură administrarea și conducerea instituțiilor financiare nebancare;

- majorarea și uniformizarea cerințelor de capital minim inițial pentru activități cu același profil de risc în vederea creșterii gradului de adecvare a acestuia.

Revizuirea cadrului de reglementare aplicabil instituțiilor financiare nebancare, organizate sub forma caselor de ajutor reciproc, ținând cont de evoluțiile legislative existente la nivelul Uniunii Europene incidente în acest domeniu

În prezent, se află în curs de negociere la nivelul Uniunii Europene un nou pachet legislativ, care își propune introducerea de măsuri pentru reducerea riscurilor la nivelul cadrului Uniunii Europene și care vizează și modificarea Directivei 2013/36/UE¹, în sensul clarificării regimului aplicabil entităților de tipul uniunilor de credit, pornind de la cel aplicabil instituțiilor de credit.

În funcție de evoluțiile înregistrate în acest sens la nivel comunitar, va fi necesară actualizarea corespunzătoare a cadrului de reglementare național aferent activității caselor de ajutor reciproc.

¹ Directiva 2013/36/UE cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE